

- **ULOGA LOKALNIH VLASTI U EVROPSKE INTEGRACIJE**
- **BALKAN - CARINSKA UNIJA ILI SAMO TRŽIŠNA ZONA**
- **REGIONALNA I KOHEZIVNA POLITIKA**

Financira

Evropska agencija
za rekonstrukciju

vreme
ZA **Evropske**
INTEGRACIJE

6 juni 2006

Broj 8

Kolumna

Proširenje mora da se nastavi

AUGUSTIN PALJOKAJ

Države članice Evropske Unije su saglasne da nastave sa takozvanom "periodom održavanja" za budućnost Evropskog Ustava. One su se sve složile da do 2009. godine EU će imati potrebu za aktuelni ustav sa sadašnjim tekstom, koji je ratificiran od 15 zemalja članica, ili jeda drugi okvir sa pojednostavljenim tekstom. U ovom momentu nema još mnogo drugih opcija za EU oko ustava. Građani Holandije i Francuske, koji su pre godinu dana na referendumu rekli "Ne" ovom ustavu, prema istraživanjima javnosti, isto bi se i sada izjasnili. Zbog toga zemlje članice su se usaglasili da se ne mogu isključiti i druge opcije.

Ono oko čega su takođe saglasne je da proširenje EU-a mora da se nastavi. Ovo naspram debate za budućnost Evrope, gde je proširenje od nekih viđen kao proces koji je imao negativni uticaj na ustavnoj debati. EU sada treba da nađe način da obezbedi pravnu osnovu za nastavak proširenja. Na osnovu sporazuma iz Nice, EU može da primi još samo Bugarsku i Rumuniju dok za ostale zemlje mora doći do modifikacije sporazuma i ostale institucionalne promene.

Za EU nastavak proširenja je neizostavno sredstvo za stabilizaciju regiona zapadnog Balkana. EU je privrženo da obezbedi evropsku perspektivu za ove zemlje regiona kada one ispune kriterije za članstvo. Komisioner EU-a za proširenje, Oli Ren insistira na izjavi da će EU ostati privržena svojih obećanjima i da ima dosta vremena da se spremi za potrebne institucionalne promene. Ali on je upozorio zemlje regiona Balkana da ne bi trebale da upotrebe sadašnju debatu unutar EU-a kao obrazloženje za neispunjenje reformi i ispunjenje uslova.

Službenici EU-a i dalje nastavljaju da kažu da na Balkanu "sve ide prema planu". Da bi ilustrovali ovo pominjemo činjenicu da 12. juna će se potpisati sporazum stabilizacije i pridruživanja sa Albanijom, otvoriće se prvo poglavlje pregovora sa Hrvatskom u okviru procesa priključenja, pripremiće se novi mandat pregovora sa Crnom Gorom i promeniće se isti sa Srbijom, dok će pregovori da se takođe nastave sa Bosnom i Hercegovinom. Znači EU kaže da će držati obećanja i od zemalja Balkana zahteva da i one urade njihove domaće zadatke.

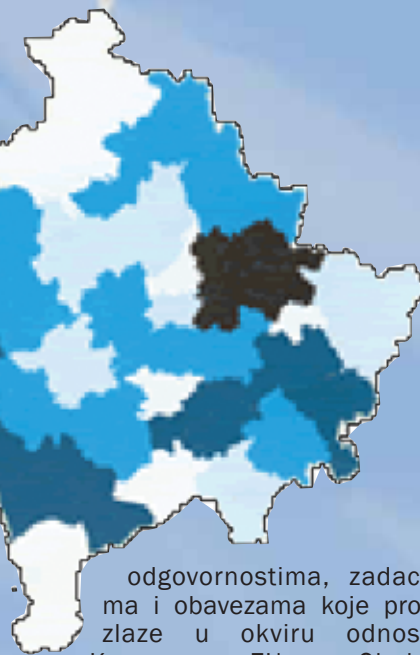
Kosovo i Evropska Unija

Uloga lokalnih vlasti u evropske integracije

Proces evropskih integracija zahteva napor, angažman, privrženost i komuniciranje na svim nivoima, dok je uloga lokalnih vlasti u ovom procesu nezamenjiva. Nivo znanja i kapaciteti javne administracije na sprovođenju reformi koje proističu iz procesa evropskih integracija su odlučujući faktor i ključ uspeha. Počevši od ove činjenice i od važnosti učešća opština Kosova u ispunjenju zadataka koji izlaze od Evropskog Partnerstva za Kosovo, je započet projekat "Uloga lokalnih vlasti u procesu evropskih integracija". Ovaj projekt se ostvaruje od Kosovske Fondacije za Građansko Društvo (KCSF) u bliskoj saradnji sa kancelarijom za procese evropskih integracija, kancelarijom premijera, pod patronatom Ministarstva lokalne vlasti i administracije (MLVA) i podržava se od fonda za razvoj zajednica (CDF).

Projekat je počeo jednim jednostavnim seminarom u Prištini za predsednike skupština Kosova sa ciljem boljeg upoznavanja rukovodioca lokalne i centralne vlasti sa osnovnim principima kojima se rukovodi pitanjima evropskih integracija. Dok za najviše opštinske rukovodiocce, uključujući i šefove izvršnih veća, opštinske savetnike, direktore direkcija i koordinateure za standarde održavaju jednodnevne radionice za sve opštine Kosova, uključujući i pilot opštinske jedinice.

Učesnici su imali priliku da se upoznaju sa politikom proširenja Evropske Unije, procesom stabilizacije i priključenja za zapadni Balkan, odnosima Kosovo - EU i pratećim mehanizmom za proces stabilizacije i pridruživanja, naporima kosovske vlade u ovom pravcu kao i sa ulogom i odgovornostima lokalnih vlasti u ovom procesu. Sa druge strane, pomoću ovih radionica se vrši izgradnja kapaciteta javne administracije, i u slučaju lokalnih vlasti osveščivanje o

odgovornostima, zadacima i obavezama koje proilaze u okviru odnosa Kosova sa EU-om. Obuka kompetentnih opštinskih službenika takođe uključuje i objašnjenje o nadovezivanju standarda za Kosovo i evropskog partnerstva, odnosno plana sprovođenja standarda za Kosovo i plana delovanja za evropsko partnerstvo. Takođe, učesnicima se omogućuje da se izbliza upoznaju sa zadacima iz plana delovanja za evropsko partnerstvo i proces sprovođenja, izveštavanja i nadgledanja nekih radnji određenih od samih opština na bazi kratkoročnih i srednjoročnih prioriteta predstavljenih od Evropske Komisije i razvijenih u ovom planu od lokalnih institucija. Na kraju, pomoću jedne regionalne dvodnevne konferencije o " ulozu lokanih vlasti u procesu evropskih integracija" cilja se prema razmeni najboljih iskustva i praksi sa zemljama članicama, kandidatima za priključenje u EU-u i državama koje učestvuju u procesu stabilizacije i pridruživanja kao što je Albanija, Bugarska, Hrvatska, Slovenija, Srbija, Makedonija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora.

Kancelarija za procese evropskih integracija (KPEI) u Uredu Premijera

Put prema ućlanjenu u EU: konsolidacija, uslovljavanje i komunikacija

Evropska Komisija je pripremila opštu strategiju za proširenje za zemlje sa statusom kandidata kao što su Hrvatska, Turska i Makedonija, i za sve zemlje potencijalne kandidatkinje na zapadnom Balkanu kao što je Albanija, BiH, Srbija i Crna Gora i Kosovo. Ova strategija se bazira na tri principa: konsolidaciji privrženosti EU-a za proširenje, sprovođenje ispravnog i rigoroznog uslovljavanja i bolje komunikacije proširenja.

Hrvatska, Turska i Makedonija su zemlje sa statusom kandidata, dok zemlje zapadnog Balkana imaju jasnu perspektivu i budućnost u EU. Evropska Unija nastavlja biti dosledna privrženosti za proširenje dok zemlje koje ciljaju prikljućenje uniji moraju ispuniti kriterije prikljućenja (Kopenhagena) koji su određeni na bazi politike, ekonomije i zakonodavstva EU-a -Aki komunitera (Acquis Communautaire). Istovremeno, EU svojim građanima mora bolje komunicirati ciljeve i probleme procesa integracije i proširenja.

Politika proširenja EU-a je jako politiko sredstvo, koje obezbeđuje duboku reformu zemalja koja kao jedini cilj imaju prikljućenje EU. Komisioner za proširenje, Oli Ren, u jednom od njegovih obraćanja je rekao: "proces proširenja pažljivo rukovođen je jedan od najjačih i najuspešnijih sredstava EU-a". Sa druge strane, svi građani zemalja članica su u dobrotku ako imaju susede koji žive u miru i stabilnosti, demokratiji i tržišnoj ekonomiji. EU ne može kršiti obećanja i izbeći odgovornostima, ali sa druge strane i tokom samog proširenja se mora imati na umu mogućnost i kapacitet apsorpcije EU-a.

EU nastavlja biti rigorozna na zahtevi ispunjenja kriterija ućlanjena, ali sa ispravnim procenama i javnim procesom koji je na kraju ispodne dosta zahvalan. Zemlje koje priželjkuju ućlanjene mogu preći iz ove faze na drugu samo ako su ispunili uslove za tu fazu, dok Evropska Komisija stalno pomaže zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima i nadzire

njihov napredak.

Za zemlje potencijalne kandidate sa zapadnog Balkana, Evropska Komisija je predložila jasan put za ostvarivanje evropske perspektive, postavljanjem faza i uslova koji prate svaku fazu. Potpisivanje sporazuma stabilizacije i pridruživanja sa EU-om je glavni korak u procesu evropskih integracija za ove zemlje. Kosovo, zbog nedostatka konačnog statusa, ne može pristupiti ugovorenim odnosima sa EU-om i prvi korak posle definisanja statusa za Kosovo treba da bude izveštaj sprovodljivosti - obrazloženosti sporazuma stabilizacije i pridruživanja i početka pregovora o jednom takvom sporazumu. Napredak Kosova u pravcu EU-a takođe je deo strategije proširenja. Kosovo učestvuje u procesu e stabilizacije i pridruživanja već od kraja 2002. godine pomoću pratećeg mehanizma stabilizacije i pridruživanja. Pomoću jednog redovnog tehničkog i političkog dijaloga, kao i sa finansijskom podrškom Evropske Unije, Kosovo napreduje postepeno u evropskoj agendi, paralelno kompletirajući fazu tranzicije i ispunjavajući standarde za Kosovo, kao ključnu za rešenje konačnog statusa. Dok je kosovska vlada pri kraju pripremanja plana delovanja za evropsko partnerstvo kao jednom od glavnih instrumenata pre ućlanjena gde se predviđa postizanje napretka u političkoj i ekonomskoj sferi i standardima EU-a. Uspeh u stalnim reformama i pozitivni izveštaj o sprovođenju zadataka koji proizlaze iz sporazuma stabilizacije i pridruživanja uključujući i sprovođenje mera slobodne trgovine u obliku jednog integralnog sporazuma će biti ključni elementi EU-a koji

odlučuju o bilo kojoj kandidaturi za članstvo. Potom, bazirajući se na pozitivno mišljenje Evropske Komisije, EU može dati status zemlje članice.

Dobivanje statusa kandidata je i priznanje bliskih političkih odnosa sa EU-om, ali to ne znači automatski da država kandidat, n.pr. u ovoj fazi se nalazi Makedonija, mogu početi pregovore za članstvo. Kako bi se počeo sa pregovorima, zemlja kandidat treba da postigne nivo usklađenosti sa poznatim kriterijima Kopenhagena. Štaviše za zemlje zapadnog Balkana se traži saradnja sa haškim tribunalom tamo gde je to relevantno i jedna bliska regionalna i među-granična saradnja.

Prvi korak otvaranja pregovora je skeniranje situacije u sferi zakonodavstva EU-a-Aki komuniter (Acquis Communautaire AC), u ovom momentu u ovoj fazi se nalazi Hrvatska i Turska. Posle EU predstavlja izveštaj "skeniranja" za svaki član AC-a pojedinačno. EU dostavlja Savetu EU-a nacrt zajedničke pozicije i posle usvajanja od Saveta otvaraju se pregovori o svih 35 poglavlja Akija. Celokupni proces pregovora se nadzire izbliza od strane EU-a i redovnih izveštaja napretka države kandidatkinje se pripremaju na osnovu spremnosti zemlje za članstvo. Završetkom pregovora svi rezultati pregovora iz poglavlja "Aki komuitera" ukupno se uključuju u nacrt Traktata članstva, koji se priprema u sporazumu između Saveta i države kandidatkinje. Ovaj nacrt traktata se predaje EU-u za procenu i Parlamentu Evrope za usvajanje. Posle potpisivanja traktat ućlanjena se daje državama članicama i kandidatima na ratifikaciju u skladu sa ustavnim procedurama određenih zemalja. Posle zaključenja procesa ratifikacije, ulazi na snazi traktat ućlanjena i država kandidat postaje član EU-a sa svim pravima i obavezama.

Kancelarija za procese evropskih integracija (KPEI) u Uredu Premijera

Ovaj prilog je pripremljen od zajedničke ekipe "KOHA Ditore" i SOFRECO-a

Ova publikacija je finansirana od EU-a u sklopu projekta SAP koji se upravlja od strane EAR-a a primenjuje se od SOFRECO-a. EU, EAR, SOFRECO niti bilo ko koji deluje u njihovo ime, ne snose nikakvu odgovornost za informacije koje sadrži ova publikacija. Izražena gledišta u njoj ne predstavljaju uvek i stavove EU-a, EAR-a ili SOFRECO-a. Komentari se mogu poslati preko elektronske pošte: redaksia@kohaditore.com

Komisija predlaže iznos za zemlje kandidatkinje i Balkan

Evropska komisija je predložila preko zakonodavnog paketa programa EU-a financijsku perspektivu za vremenski okvir od 2007. do 2013. godine. Kao što su se složili Evropski Parlament sa savetom EU-a i Komisijom, budžet Evropske Unije u ovom vremenskom okviru će biti 864,3 milijardi evra.

Komisija u ovom programu je predložila i iznos koji će se odrediti takozvanim instrumentima pre-priključenja (Instrument for Pre-Accession) poznatijim u rečniku EU-a kao IPA. Zbog toga Komisija je predložila paket od 11,5 milijardi evra i to za zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate. U Evropskoj Komisiji još uvek nisu dali pojediniosti o tome koja zemlja može računati na koja sredstva u ovom periodu iz ovog iznosa, ali su potvrdile da od ovih sredstava, osim zemalja sa statusom kandidata za članstvo u EU kao što su Hrvatska, Turska i Makedonija, mogu računati i ostale zemlje Balkana koje se smatraju kao "potencijalni kandidati".

"Instrumenti za pre-priključenje će biti jedini instrumenti po kojima će se davati financijska pomoć za zemlje kandidatkinje i takođe za potencijalne kandidate", se kaže u jednoj izjavi Evropske Komisije.

Zemlje zapadnog Balkana primaju pomoć od EU-a uglavnom preko programa CARDS, dok one koje imaju status kandidata preko programa zvanog PHARE (koji služi za pomoć u institucionalnim reformama), a program SAPARD je namenjen

poljoprivredi i ruralnoj politici ISPA koji služi za programe koji imaju za cilj razvoj infrastrukture.

Komisija je predložila paket od 11,9 milijardi evra za takozvana evropska partnerstva za susedstvo. Ovi programi su namenjeni zemljama u susedstvu sa EU-om ali koje nemaju status kandidata, niti su u procesu stabilizacije i asocijacije, što znači da u ovom momentu se ne mogu smatrati ni za potencijalne kandidate.

Takođe će biti sredstava i za finansiranje projekata širom sveta preko inostrane pomoći EU-a. Balkan je pre bio korisnik inostranih projekata dok sada, jer se smatra zonom koja je uključena u procesu proširenja Evropske Unije, će imati koristi od

instrumenata pre-priključenja.

Još ovaj put najveći deo budžeta EU-a će ići na subvencije poljoprivrede, za ruralni razvoj i po prvi put ima i većeg povećanja budžetne linije za stimulisanje naučnih istraživanja.

Ovaj predlog Komisije, i ova podela sredstava preko sektora, sada treba da pređe proceduru usvajanja i od strane Saveta EU-a i od Parlamenta. Odluke o ovome se donose zajedno u EU preko takozvane procedure zajedničkog odlučivanja.

Ali ovim predlogom se može smatrati da je komisija uradila svoj posao, ali može vršiti promene samo ako se to zahteva od dve ostale institucije EU-a, znači Parlamenta ili Saveta Evropske Unije koji predstavlja zemlje članice.

KRATKO IZ EU-a

Sporazum sa Crnom Gorom do kraja godine

Ako sve bude išlo prema predviđenim planom, Crna Gora i EU bi mogle zaključiti pregovore o sporazumu stabilizacije i pridruživanja do kraja 2006. godine. Ovo je rekao u Briselu, komisioner Evrope za proširenje, Oli Ren posle sastanka kojeg su imali sa premijerom Crne Gore, Milo Đukanović.

Ren je rekao da i sa Srbijom u ovom roku mogu da se završe pregovori pod uslovom da Beograd ispuni uslovnu obavezu za saradnjom sa haškim tribunalom. Evropska Komisija ponovo potvrđuje evropsku perspektivu Crne Gore posle nezavisnosti, ali komisioner Ren je istakao da "nema skraćenice na putu za EU".

Savet EU-a traži da ima više javnih debata

Austrijsko predsedništvo EU-a je predložilo da se poveća broj sastanaka Saveta EU-a koji bi bili otvoreni za javnost. U slučaju da ovaj predlog bude podržan od ostalih država članica EU-a, to bi povećalo transparentnost samog EU-a. Ali i posle toga ministri i ambasadori država članica će imati mogućnosti da odluče da se raspravlja i glasa iza zatvorenih vrata svaki put kada se smatra da se radi o osjetljivim temama.

Balkan - carinska unija ili samo tržišna zona

Zemlje Balkana su u procesu stvaranja jedinstvene zone slobodne trgovine, koju stimuliše Evropska Unija i pakt stabilnosti jugoistočne Evrope. Ova ideja je ostvarena preko proširenja zone slobodne trgovine centralne Evrope CEFTA u kojoj trenutno učestvuju samo Bugarska, Rumunija, Hrvatska i Makedonija. Dve prve, Bugarska i Rumunija, će izaći iz CEFTA od 1. januara naredne godine, ako se potvrdi da će blagovremeno postati članice Evropske Unije. U CEFTA u međuvremenu treba da se učlane zemlje Balkana i tako cela ova zona (zemlje bivše-Jugoslavije, Albanija i eventualno Moldavija) će postati zone slobodne trgovine. To znači da će većina roba, ili sve robe, biti razmenjene slobodno među ovim zemljama bez carine. Ipak, ovo nije istovremeno carinska zona jer neće imati jedan jedinstveni sistem carina kao što ima Evropske Unije. Dok EU je ujedno i carinska unija.

Ono sa čime zemlje Balkana treba da budu pažljive je da treba da stimulišu domaću proizvodnju,

preko povećanja tržišta i tržišne razmene, jer otklanjanjem carina za većinu roba koja će ući u njihova tržišta, one će ostati bez dela prihoda u budžetu koji se mora nadoknaditi iz ostalih izvora, taksi ili povećanje proizvodnje i izvoza. Takođe u EU-u potvrđuju da se, Balkan mora pripremiti za još

žešću tržišnu konkurenciju koja jednog dana očekuje ove zemlje kada postanu deo Evropske Unije. Zato, Evropska Komisija gleda na stvaranje slobodne trgovinske zone na Balkanu kao priliku za ove zemlje, da pomoću ove zone, stvore iskustvo koje će im pomoći u pripremi za kasnije priključenje u EU.

Zemlje Balkana treba da definišu regione

Jedno od problema oko kojih se raspravlja u procesu integracija zemalja Balkana u EU je i definisanje regiona. To će biti još jedan izazov za zemlje Balkana jer one, u zavisnosti od države do države, imaju razne sisteme decentralizacije razne podele od prefektura u Hrvatskoj do kantona ili entiteta u Bosni i Hercegovini.

Za EU je važno da država, koja postaje član ima definisane regione, jer na bazi te definicije se vrši i kalkulacija dali ti regioni mogu da se kvalifikuju za finansijsku pomoć od EU-a za manje razvijene regione.

Ovo su ogromni fondovi EU koje su

se tokom istorije pokazale kao odlučujuće u pravcu smanjenja razlike između razvijenih regiona i onih nerazvijenih. Same države EU-a imaju takođe razlike u određivanju regiona i više regiona imaju zemlje koje su geografski veće. Slovenija je naprimer odlučila da cela država bude jedan region. Hrvatska predlaže 5 regiona ali teško da će to biti prihvaćeno od EU-a, koja traži 2 regiona (primorje i kontinentalnu zonu).

Postoje nekoliko principijelnih kriterija oko definisanja regiona, ali one nisu striktne zato Evropska Unija će biti spremna da pomogne zemljama kandidatkinjama u nji-

hovom utvrđivanju. Ovo se službeno vrši sa državama kada one počnu pregovore za priključenje Evropskoj Uniji. Državama je od interesa da u takvoj podeli pomešaju bogate i siromašne regione i da stvore što više takvih regiona, kako bi se kvalifikovali za finansijsku pomoć od budžeta Evropske Unije.

Španija, Grčka i Portugal su imali dosta koristi od projekata EU-a za razvoj manje razvijenih regiona. Sada od tih sredstava imaju koristi mnoštvo regiona u Poljskoj i u buduće u Rumuniji i Bugarskoj. Pomoć manje razvijenim regionima je osnova politike solidarnosti unutar EU-a.

Carinska unija

Carinska unija je jedinstveno tržišno područje gde sva roba slobodno protiče, bilo da je proizvedena u Evropskoj Uniji ili uvezena iz inostranstva. Carinska unija je uspostavljena 1968. godine i time postala jedna od prvih prekretnica EU-a. Time su ukinute carinske dažbine i uspostavljen je jedinstveni sistem za carinjenje uvoza, istovremeno kontrola unutrašnjih granica je shodno nestala.

To znači da na primer Švedski auto može biti prodat u Mađarskoj bez plaćanja neke carine ili bez carinske kontrole. Sa druge strane, carina na auta uvožena iz Japana se plaća kada auto prvo uđe u EU, a to znači da nema više carina koje treba da se naplaćuju ili provera da se urade.

Carinske kontrole na granicama među državama EU-a više uopšte ne postoje od 1993. godine. Carinski službenici se sada mogu sresti samo u vanjskim granicama EU-a. Oni ne samo što održavaju tok tržišta, nego rade na zaštiti životne okoline, kulturnog nasleđa, kao i

tržišta rada borbom protiv piraterije i krivotvorenja.

Posao carinara je jako komplikovan. EU postavlja uvozne tarife i druga pravila carine na bazi međunarodnih sporazuma. U principu, ovo važi za celokupan uvoz, ali EU ima trgovinske sporazume koji nude olakšice za uvoz i ponekad i potpuno oslobađanje od carina za robe iz susjednih zemalja, zemalja u razvoju i ekonomija na usponu.

Carinski službenici moraju znati nivo taksi koje određeni uvoznik treba da isplati i takođe moraju biti u stanju da uvide krivotvorene izjave porekla, koje se koriste radi plaćanja manjih tarifa od određenih. Oni takođe obezbeđuju usklađenost sa EU-om i međunarodnim pravilima o zaštiti životne okoline, zdravlja i bezbednosti potrošača.

Carinska služba igra ključnu ulogu u sakupljanju carinskih dažbina na uvoz i na PDV. Sakupljanje novca, ne služi samo uređenja fer trgovine nego i puni budžet EU-a, čija jedna četvrtina se puni isključivo iz ovog izvora - carinskih dažbina, dažbina

Carinska unija i Jedinствeno tržište

Carinska unija je suštinski element jedinstvenog tržišta Evropske Unije sa svojih četiri vrsta sloboda: sloboda protoka roba, građana, usluga i kapitala. Jedinствeno tržište bez unutrašnjih ekonomskih granica je katalizator za ekonomsku integraciju EU-a. Shodno efekti carinske unije Zajednice su dalekosežni.

na poljoprivredni uvoz i PDV-a. Shodno EU stalno radi na ažuriranju u automatizovanju procedura, što će učiniti trgovinu preko unutrašnjih i vanjskih granica puno lakšu, u suočavanju sa novim poteškoćama. EU i države članice će trošiti više od €100 miliona od 2003. do 2007. godine na daljem automatizovanju carinskih procedura. Oni imaju planove da u potpunosti isključe sve carinske procedure bazirane na papirima do 2010. godine, koji je i ciljni datum za potpunu elektronsku integraciju carinskog sistema za sve države članice.

http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Odbor za regione

Odbor za regione (CoR) je institucija Evropske Unije koja ima za cilj povećanje učešća evropskih regiona u životu EU-a. Odbor za regione, čije se sedište nalazi u Briselu sastoji se od 317 predstavnika regionalnih i lokalnih vlasti.

Politička skupština daje snagu lokalnim i regionalnim vlastima u srcu Evropske Unije.

Osnivan 1994. godine pod Traktatom za Evropsku Uniju (Mastriht), Odbor za regione je uspostavljen kako bi se bavio sa dva glavna pitanja: prvo, potreba da lokalna i regionalna vlast imaju udela u pripremi novih zakona EU-a, znajući da oko tri četvrtine evropskih zakona se sprovodi na lokalnom ili regionalnom nivou; drugo, pokušaj da se zatvori praznina uključivanjem izabranih nivoa vlasti koja su bliža građanima, kako bi obezbedili da javnost nije ostavljena po strani dok EU ide punom parom napred.

Traktati obavezuju Komisiju i Savet da se konsultuju sa Odborom za regione kada se predlaže nešto u sferama koje mogu uticati na regionalne ili

Glavna kancelarija Odbora za regione u Briselu

lokalne nivoe. Traktat Mastrihta je odredio 5 takvih sfera - ekonomska i socijalna kohezija, trans-evropske mreže infrastrukture, zdravstvo, obrazovanje i kultura. Traktat Amsterdama je na to dodao još pet sfera - politika zapošljavanja, socijalna politika, životna okolina, profesionalna obuka i transport - koji sada pokrivaju većinu sfera aktivnosti EU-a.

Van ovih sfera, Komisija, Savet i Parlament Evrope imaju mogućnost konsultacija sa Odborom za regione (CoR) po pitanjima koja imaju regionalne ili lokalne implikacije u vezi sa predlogom. Odbor za regione (CoR) može pripremiti mišljenje po sopstvenoj inicijativi, što im omogućuje da postave pitanja na agendi EU-a.

<http://www.cor.europa.eu/>

Regionalna i kohezivna politika

Smanjenje ekonomskih i socijalnih različitosti između bogatih i siromašnijih regiona je fundamentalni cilj Evropske Unije.

Iako EU je jedno od najbogatiji predela sveta, postoje upečatljive različitosti unutar Unije u prihodima i prilikama među njenima regionima. Priključenje 10 novih država članica maja 2004. godine, čiji prihodi su dosta ispod proseka EU-a, je doprineo proširenju ovih različitosti. Regionalna politika vrši transfer resursa iz bogatih prema siromašnijim regionima. To je instrument finansijske solidarnosti i snažno ekonomsko sredstvo integracije.

Dve reči, "solidarnost" i "kohezija", sažimaju vrednosti iza regionalne politike u EU-a.

Solidarnost - jer politika ima za cilj koristi za građane i regione koji su ekonomski socijalno siromašniji od proseka EU-a.

Kohezija - ima pozitivnih koristi za sve, radeći na smanjivanju raznolikosti u prihodima i bogatstvu između bogatijih i siromašnijih zemalja i regiona.

Velike razlike u nivou napretka postoje između i unutar samih država članica. ?ak i pre proširenja, deset naj-dinamičnijih EU regiona su imali gotovo tri puta veći GDP od deset najmanje razvijenijih regiona.

Dinamičan efekat članstva u EU-a, spojen sa energičnom politikom usmerenom ka regionima, može dati rezultate. Razlika između bogatih i siromašnih regiona se smanjio godinama. Slučaj Irske posebno ohrabruje. Irski GDP, koji se bio na nivou 64% od proseka EU kada se Irska priključila Uniji 1973. godine, je sada jedan od najviših u Uniji.

Jedan od trenutnih prioriteta regionalne i kohezivne politike je da se životni standardi u novim državama članicama približe proseku EU-a što je pre moguće.

Politika EU-a za smanjenje prvobitnih regionalnih različitosti je izgrađena na četiri strukturalna osnova: evropski regionalni razvojni fond; evropski socijalni fond; sektor zajedničkog poljoprivrednog fonda EU-a posvećenog seoskom razvoju; i finansijska podrška za ribarske zajednice, kao deo zajedničkih ribarskih politika (CFP).

Iznos ovih fondova u periodu od

Komisioner regionalne politike EU-a, Danuta Hibner (Danuta Hübner) tokom službenog otvaranja konsultacija nacionalnog plana za razvoj Poljske

2000. do 2006. godine je oko €213 milijardi, ili blizu trećine celokupnog rashoda EU-a. Dodatnih €18 milijardi su određeni fondu za koheziju kako bi se finansirao na infrastrukturi transporta i životne okoline.

Postoje četiri kriterija ili ciljeva prema kojima siromašni ili regioni koji su u nepovoljnijoj situaciji u svim državama članicama EU-a mogu iskoristiti ova četiri strukturalna fondova.

- Iznos od 70% fondova ide na takozvane ciljne regione 1, gde je GDP manji od 75% od proseka EU-a. Oko 22% populacije Unije živi u 50 regiona koji imaju koristi od ovih fondova koji se investiraju na poboljšanje osnovnih infrastrukture i ohrabivanju investicija u preduzetništvo.

- Ostalih 11.5% regionalnih troškova idu u ciljne regione 2 (područja koja prolaze preko ekonomskog opadanja zbog strukturalnih poteškoća) kako bi se pomogla ekonomska i socijalna rehabilitacija. Nekih 18% populacije EU-a živi u takvim područjima.

- Cilj 3 se usredsređuje na inicijative stvaranja radnih mesta i programa i u svim regionima koji nisu pokriveni ciljem 1. 12.3% fondova je posvećeno adaptaciji i modernizaciji sistema obrazovanja i obuke i drugih inicijativa koji promovišu zapošljavanje.

- Takođe postoje još četiri posebne inicijative, koje među sobom dele 5.35% strukturalnih fondova. Ovim se pokriva međugranična saradnja, programi za urbane rekonstrukcije i za pristup tržištima rada.

Proširenjem područja i populacije, Unije se povećala za 20% dok je GDP povećan za manje od 5%. Unija je stvorila posebne finansijske programe za period od 2000. do 2006. godine kako bi pomogli novo pridošlim zemljama da se uklope u članstvo i počinju smanjiti različitost u prihodima sa ostalim delom Unije. Ovi su programi ukupno vredni oko €22 milijardi, uz fondove koji su sada pristupačni za period posle priključenja. Te komponente su: Instrument za strukturalne politike pre priključenja (ISA) koji finansira projekte transporta i životne okoline sa budžetom od €7.28 milijardi i posebni program pridruživanja za poljoprivredu i seoski razvoj (Sapard) koji se usredsređuje na poljoprivredni razvoja budžeta od €3.64 milijardi. Ovi su programi dodatak na stari program PHARE čiji budžet od 2000. godine do 2006. godine je €10.92 milijardi i čiji prioriteti su ojačanje administrativnih i institucionalnih kapaciteta novih članova i da finansira investicione projekte.

Juna 2004. godine, Evropska Komisija je objavila svoje predloge za novi izgled i regionalnu politiku koje će biti više integrisana za period od 2007. do 2013. godine posle završetka trenutnih programa. Stare i nove države članice neće više biti tretirane pojedinačno. Procedure će biti pojednostavljene i fondovi će se skoncentrisati na regione koji imaju najviše potreba kod svih 25 država članica.

http://ec.europa.eu/comm/regional_policy/index_en.htm

Projekt financiran od EU-a
a upravljen od EAR-a

Evropska Agencija za Rekonstrukciju
<http://www.ear.eu.int>

Primenjuje

<http://www.sap-ks.org>

U saradnji sa

Ured Premijera
Kancelarija za procese
Evropske integracije

“Multimedijska informativna kampanja na Kosovu za osveščivanje o procesu integracija u EU” u sklopu projekta:
“Podizanje institucionalnih kapaciteta PISU-a za učešće u Procesu Stabilizacije i Asocijacije”